

»I. V Innsbrucku zbrani izvršni odbor Mednarodne uradniške federacije protestira v imenu 400.000 uradnikov evropskih držav zoper vsako nadaljnje znižanje plač in naglaša, da v tem ne vidi primerne sredstva za ublažitev svetovne krize. Zmanjšanje prejemkov slabi kupno moč uradništva, škoduje trgovini, obrti in industriji in pomnožuje gospodarski zastoj. Ta način, ki se je v praksi izkazal kot docela brezuspešen, ne vodi k ozdravljenju gospodarstva, temveč bi to mogla doseči samo temeljita preosnova splošnega gospodarstva.«

II. Izvršni odbor Mednarodne uradniške federacije z največjo odločnostjo odbija sleherni poskus, ki ima za cilj oboroževanje. Izvršni odbor se načeloma izjavlja za popolno razorožitev in pričakuje od vseh vlad, zlasti pa od razorožitvene konference v Zenevi, da

bodo z vsemi silami delovale, da preprečijo vojno in vojne nevarnosti.«

Prihodnja seja izvršnega odbora bo še to jesen v Berlinu.

Razveseljivo je, da v današnjih težkih časih mednarodna organizacija javnih uslužbencev še vedno tako iniciativno deluje za splošne koristi vseh stanov evropskega javnega nameštstva. S svojim delovanjem dokazuje, da so razmere in položaj drž. uradništva povsod v Evropi v bistvu enake — in enako žalostne — in da je skupna organizacija v obtem interesu nujno potrebna. Federacija prav živahno deluje. Izdaja svoj »Bulletin«, ki izhaja v Parizu desetkrat na leto v francoščini, angleščini in nemščini. List vsebuje mnogo dragocenega gradiva o uradniških problemih in podaja verno sliko o prizadevanju organizacije za splošno izboljšanje.

Iz »Našega Glasla«.

Splošne vesti.

† SLAVOJ DIMNIK.

Dne 1. oktobra t. l. ob 17. je v mariborski bolnici za vedno zaprl svoje oči v 46 letu starosti upravnik banovinskega dečjega doma v Mariboru tovariš Slavoj Dimnik. Zadel ga je možganska kap, kateri je podlegel. Nagla in nepričakovana smrt ga je iztrgala iz vsestranske živahnega dela. Pokojni Slavoj je bil odlični pedagoški strokovnjak in neumoren organizator mladinske zaštite. Kot upravnik dečjega doma si je pridobil srea predstojnikov in uboge dece. Sodeloval je v raznih humanih društvih, posebno pri društvu za zaščito otrok in mladine. Bil je soustanovitelj mladinskega doma kraljice Marije na Pohorju. Z njegovo smrtjo je nastala za ta društva nenadomestljiva izguba. Kaj je bil pokojni Slavoj Mariboru, je pokazala tako številna udeležba zastopnikov oblasti, društev, stanovskih tovarišev, dece in občinstva, ko so ga spremili na njegovi zadnji poti proti Ljubljani. V Ljubljani so se 4. t. m. zbrali na pokopališču pri Sv. Križu številni znanci in prijatelji prerano umrlega Slavojja. Prišli so zlasti mnogi stanovski tovariši iz Ljubljane in okolice. Učiteljski pevski zbor se je poslovil od neumornega delavca s prekrasnimi žalostinkami.

Za krsto in žalujočimi sorodniki so korakali v sprevodu zastopnik banske uprave načelnik g. Dolšak, dalje načelnik g. Stare, banski svetnik g. Miro Senekovič, zastopnik mesta Maribora bivši župan Viktor Grčar, kot zastopnica mariborskih ženskih društev gospa županja Lipoldova, ekonom Dečjega doma v Mariboru g. Biček, referent socialnega oddelka banske uprave g. Aleksander Kuharič, dalje za SKJ prvi podstarešina br. Engelbert Gangl, starosta Sokola I. inž. Ladislav Bevc, za Slovensko matico dr. Lončar, banovinski šolski nadzornik Rape in številni zastopniki raznih drugih društev, korporacij in institucij.

Pokojni Slavoj je sin znanega domovinskega pisatelja in šolskega ravnatelja Jakoba Dimnika in ge. Josipine roj. Kraigherjeve, brat tovariša Ivana Dimnika, predsednika sekcije JUJ za dravsko banovino, g. ing. Stanka in sestre Radice. Sivolasi mami, užaloščeni soprog Vidi. hčerki Desanki in sinu Dušanu, sestrji Radici ter bratoma Stanku in Ivanu kakor vsem preostalim izrekajo učiteljske sekcije JUJ ob prebriski izgubi ljubljene- ga Slavojja globoko sočustvovanje.

— Praktični učiteljski izpiti na državni učiteljski šoli v Ljubljani se prične dne 7. novembra t. l. ob 8. uri. Prošnje za ta termin naj bodo vložene po uradni poti z vsemi potrebnimi prilogi tako, da bodo najpozneje 4. novembra t. l. v rokah izpitnega odbora.

Pozneje došle prošnje, kakor tudi zamudniki pridejo v poštev za drugi termin, ki bo po vsej priliki v januarju 1933. — Izpitni odbor.

— Marico Deržajeva, učiteljica na meščanski šoli na Rakeku, je smrt rešila dolgega in mukepolnega trpljenja. Vestni in delavni tovarišici mir in pokoj, preostalim naše sožalje.

— Za začetni stvarni in jezikovni pouk uporabljamo osembarvno Gasparijevo stensko šolsko sliko »Jesen«. Velikost 126x90. Založba Učit. dom v Mariboru. Cena opremljeni sliki 70 Din. Oglejte si v knjigarnah tudi šolski sliki »Svetovna žetev pšenice« in »Čas« iste založbe. Cena sliki 40 Din.

— Trboveljski mladinski pevski zbor v Kranju. V nedeljo 2. oktobra so priredili trboveljski slavčki v Kranju dva koncerta. Nastop ob 10. uri je bil namenjen osnovnošolski mladini in gimnazijcem, a ob 11. uri pa je bil koncert za širšo publiko. Zbor, pod vodstvom tov. Šuligoja, ki mu s spremljevanjem na klavir pomaga tov. Pertot, je žel tudi v Kranju najlepši uspeh. S tem koncertom je začel zbor novo koncertno sezono kot nadaljevanje lanske, s katero si je zbor priboril naravnost ogromne uspehe.

— Mladinski pevski zbor iz Trbovelj v Mariboru in Ptuj. Na povabilo učiteljstva, Glasbene Matice in delavskih organizacij priredijo »Trboveljski slavčki« 15. oktobra t. l. zvečer ob 20. uri v Mestnem gledališču v Ptuj koncert jugoslovenske mladinske glasbe. Popoldne istega dne ob pol 15. uri bodo demonstrirali istotam pred učiteljstvom ob pri- liki rednega obnega zbor. — Naslednji dan v nedeljo 16. oktobra odidejo v Maribor, kjer bodo koncertirali ob 11. uri dopoldne v Uni- onski dvorani. Na sporedu so bogata dela Adamiča, Kogojca, Grgoševića, Mokranjca in Pozajica. Tovariši (ice), pohitite in poagiti- rajte med znanci in mladino za te koncerte tega najboljšega mladinskega zbora v Jugo- slaviji!

— Društvo »Šola in doma« v Ljubljani Vas vabi na redni občni zbor, ki bo v nedeljo 9. oktobra ob 10. uri dopoldne v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. — Dnevni red: 1. Tajnikovo poročilo. 2. Blagajnikovo poročilo. 3. Nadzorstveno poročilo. 4. Nova pravi- la. 5. Volitev predsednika, odbornikov in nad- zorstva. 6. Določitev članarine. 7. Referat o našem šolstvu (poročila direktor dr. Dragotin Lončar). 8. Slučajnosti.

— Peta skupščina internacionalne federa- cije učiteljskih združenj. Na iniciativno fran- coskega nacionalnega učiteljskega združenja in nemškega učiteljskega združenja je bila osnovana v Dancingu l. 1926. Internacionalna federacija učiteljskih združenj. Že takrat je pristopilo k tej federaciji 150.000 nemških učiteljev in 70.000 francoskih nacionalnih učiteljev. Še isto leto je pristopilo tudi angleško učiteljsko združenje s 121.000 člani. Danes je

v federaciji včlanjenih 654.000 učiteljev (ic). Smoter federacije je: pedagoška kolaboracija in podpiranje miru s kooperacijo narodov. — Letošnja skupščina se je vršila v Luksembur- gu, kjer se je zbralo 25 predstavnikov učiteljskih združenj iz vse Evrope. Vsako združenje ima pravico na skupščini na 1 glas. — V glav- nem se je na tej skupščini poleg drugih vpra- šanj razpravljalo tudi o dveh vprašanjih: Vzgoja slabo nadarjenih otrok in zgodovinski pouk in mednarodni odnosi. — K prvemu referatu je bila sprejeta naslednja resolucija: 1. vsak otrok, torej tudi nenormalen, ima pravo do vzgoje po svojih sposobnostih; 2. društvo je dolžno brigati se za vzgojo nenor- malnih otrok in ustanavljati zanje posebne zavode. — K drugemu vprašanju so zavzeli de- legati naslednje stališče: 1. Radi vedno večje odvisnosti narodov in radi izenačenja ljud- skih mišljenj je federacija tudi nadalje za izdelavo in uporabo metod in programov, ki pripomorejo k vzgoji mednarodnega duha. Federacija opozarja na prejšnje sklepe glede zgodovinskega pouka, da je opuščati vse, kar vzbuja mržnjo in upoštevati vse, kar kaže v preteklosti in bodočnosti na ujedinenje nar- odov. 2. Sistematičen zgodovinski pouk naj traja čim delj in naj se ga razdeli na periode 8—10, 11—13, 14—16 let. Federacija je pri- pravljena na sodelovanje glede preizkušanja psiholoških možnosti tega pouka. 3. Od 9. do 10. leta naj se uvede priprava za zgodovino. 4. Posamezna nacionalna učiteljska združenja naj prepričujejo svoje članstvo, da je treba opuščati vse, kar bi bilo v nasprotju z med- sebojnim spoštovanjem narodov. 5. Federacija bo delovala na to, da se ustanovi v vsaki državi posebna sekcija zgodovinarjev-znanstvenikov in učiteljstva, ki bo skušala izdelati učne načrte v internacionalnem duhu. — Vsa poročila posameznih združenj v federaciji so konstatirala velike skrbi za bodočnost, le španska delegacija je optimistična in zado- voljna. — Kongres je bil tudi razočaran nad velikim zniževanjem učiteljskih plač po mno- gih državah, energično se izraža proti vsaki škodljivi politiki, ki bi na račun svojega urad- ništva popravljala svoje finančne težkoče in posebej naglašja, da ogroža bodočnost mlade- ga naraščaja vse nezmerno in neosnovano varčevanje pri šolstvu.

Šol. predpasniki, pletenine bluze pri M. KRIŠTOFIĆ-BUČAR
Ljubljana — Stari trg 9

— Nedeljeno uradovanje je zaradi varčevanja pri kurivu in razsvetljavi uvedeno tu- di za zimski čas, t. j. po 1. oktobru. Uradne ure trajajo od 8. do 14. To odločbo je sprejelo uradništvo z zadovoljstvom, posebno ono, ki stanuje daleč od sedeža urada, ali se mora zaradi pomanjkanja stanovanj na sedežu ura- da voziti z železnico ali avtobusi.

Za izeno, ja moja in za otroke —
'Tempo' čvfi: na oblože

LJUBLJANA Za gotovino; **MARIBOR**
Gledališka 4 Šelenburgova 4 Slovenska 18

— Službena potovanja z zasebnimi avto- busi. Finančno ministrstvo je izdalo na zahte- vo glavne kontrole pojasnilo št. 12.130/I od 10. junija, po katerem se morajo avtobusi za- sebnih podjetnikov smatrati kot prevozna sredstva po 6. odst. čl. 11. uredbi o povračilu potnih stroškov št. 84.600/I. — 31. To zato, ker se promet z njimi ne vrši na podlagi svo- bodnih pogodb prevoznika s potniki, temveč določi prevoznino banska uprava. Zato dr- žavnemu uslužbencu za službeno potovanje ne pripada kilometrina na potih, kjer stalno obratujejo zasebni avtobusi, temveč se mu povrne samo oblastveno določena voznina za avtobus. To pa le, kadar je ta znesek manjši od kilometrine, ki bi mu pripadala sicer po uredbi. Če je pa prevoz z avtobusom dražji,

se povrne državnemu uslužbencu samo kilo- metrina, neglede na to, če se je isti poslužil avtobusa ali ne.

— Prošnje za vozne olajšave. Po odloku kraljevske banske uprave mora biti vsaka prošnja za vozno olajšavo, kakor tudi vsaka taki prošnji priložena izjava, glede pravilnosti navedb overovljena po nadrejenem starešini, odnosno oblastvu.

— Kdo izmed tovarišev bi mogel v svo- jem kraju dobiti mesto za mojega 19-letnega sina, trgovskega pomočnika mešane stroke, zdaj brezposelnega. Odgovor prosi Starman Fran, šol. upravitelj v Polhovem gradu.

— Članom (zaostankarjem) učiteljskega društva Maribor — desni breg. Pozivam vse one, ki še dolgujejo članarino za JUJ za l. 1931/32, da jo poravnajo v najkrajšem času. Vsi oni, ki je ne bodo poravnali do 10. oktobra, bodo grajani dne 15. oktobra t. l. pri zborovanju. Red mora biti! — Džura Iv., blagajnik.

— Tej številki smo priložili prospekt Založbe Modre ptice, v katerem prinaša knjižni program za prihodnje leto. — Modra ptica izdaja za svoje naročnike vsako leto štiri krasno opremljene knjige, prvovrstne prevode iz najboljših svetovne literature. — Poleg teh štirih knjig pošilja svojim naročni- kom še leposlovno mesečno revijo »Modro ptico« brezplačno. Ker so založbine publika- cije vsebinsko in po opremljevanju, ter pro- gram, za prihodnje leto najskrbneje izbran, priporočamo Modro ptico vsem svojim na- ročnikom in bralcem.

SPOMINJAJTE SE UČITELJSKIH DOMOV V LJUBLJANI IN MARIBORU!

Osebnne zadeve.

—i Odlikovani so bili z redom Jugoslo- vanske krone V. razreda: Grum Rado, šolski nadzornik v Ljubljani; Dimnik Ivan, šolski upravitelj v Ljubljani; Polak Janko, šol. upra- vitelj v Ljubljani; Muek Ljudevit, šol. upra- vitelj v St. Vidu pri Ptuj; Brezovar Matija, šol. upravitelj v St. Rupertu; Schell Henrik, šol. upravitelj v Konjicah; Kobal Josip, uprav. cent. šol. vrta v Ljubljani; Hren Anton, šol. upravitelj v Studencih pri Mariboru.

—i Z redom Sv. Save V. razreda so od- likovani: Engelman Mira, šol. upraviteljica v Ljubljani; Grčar Viktor, šol. upravitelj v Ma- riboru; Kumelj Metod, učitelj v Ljubljani; Ivanjšič Ljudevit, šol. upravitelj v St. Juriju ob Ščavnici; Pleskovič Rudolf, učitelj v Tr- bovljah; Mlekuž Vekoslav, učitelj v Ljublja- ni; Mikuz Zdravko, šol. upravitelj v Brezo- vici; Doljak Valentin, šol. upravitelj v Gor. Logatcu; Vauda Mirko, šolski upravitelj v Smarjeti ob Pesnici; Tajnik Miloš, šol. upra- vitelj v Slov. Bistrici; Mervar Franc, šolski upravitelj v Žužemberku; Gnuš Anton, šolski ravnatelj v p., Dol pri Hrastniku; Štravs Kar- el, šol. nadzornik v Dol. Logatcu; Sestan Du- šan, učitelj v Ptuj.

Premeščeni so: Luznar Gustav v Novo mesto, Grad Boris in Elizabeta v Pupo- vac, Zadek Bogomir v Telče; Kenda Milan iz Po- brežja je upokojen.

Učiteljski pravnik.

STANARINA UČITELJSTVA PRI PROSVETNIH ODDELKIH.

Učiteljstvo, zaposleno pri prosvetnih od- delkih, je vložilo prošnje za nakazilo stanar- ine v smislu določb § 84. zakona o narodnih šolah, v zvezi z določbami § 70. cit. zakona. Z odlokom Onbr. 61768 z dne 27. 8. 1932 je odredilo ministrstvo prosvete, da omenjeno učiteljstvo nima pravice do stanarine.

Pri naročilih potom Učit. gosp. poslovalnice upoštevajte knjigarno Učiteljske tiskarne!

Pokojnemu Slavuju Dimniku v spomin.

Tovariš urednik! Brzojavil si mi, na poš- ljem posmrtnico o pokojnem tovarišu Sla- vojju.

S tem si me spravil v nemalo zadrego. Zakaj ni prijetno in tudi ne dobro odpirati sveže rane. In ta rana, ki je bila zadana tako nenadoma, je v naših dušah še vsa sveža, bo- leča in široko zevajoča. In koliko nas je, ka- tere je zadela njegova smrt! Da si videl v ponedeljek tisto množico občinstva, ki se je zbrala kljub dežju pri mrtvašnici mariborske bolnišnice, od neboljenih sirotic Dečjega do- ma, od trume tovarišev in tovarišic pa tja do zastopnikov karitativnih ustanov in reprezen- tantov vseh najvišjih uradov v Mariboru in bi videl tisočglavo množico, ki je čakala na prostornem trgu Kralja Petra ter na Glavnem trgu, da prisostvuje zadnji poti pokojnika, potem bi si šele zamogel napraviti majhno sliko o tem, kaj je bil naš Slavoj Mariboru, kaj je bil naš ošireti mladini, kaj je bil vsem tem dobrodelnim ustanovam, kaj je bil nam, ki smo ž njim prihajali v družabne, po- slovne in prijateljske stike, in kaj vse je bil tudi onim, ki so poznali le njegovo ime. Pre- pričal bi se, kakšno spoštovanje in ugled si zamore pridobiti učitelj v dobrih desetih le- tih z vztrajnim in intenzivnim delom. Mno- gim pogrebom naših tovarišev in tovarišic sem prisostvoval v Mariboru, a takega še ni- sem videl.

Pa še nekaj bi moral opazovati pred nje- govo smrtjo, da bi si ustvaril vsaj približno sliko, kaj je bil pokojni Slavoj v Mariboru.

Ko ga je pred tremi tedni napadla bole- zen in se je prvič onesvestil, se je takoj zve- delo po vsem mestu. In kamorkoli si prišel, v katerokoli družbo, povsod so govorili o njem in trepetali, kaj bo z njim. In nazadnje se je zgodilo, kar se je pač moralo zgoditi. Tovariš Slavoj je odšel za vedno od nas. Ne povrne še več. Za njim zeva velika vrzel v mariborskem karitativnem, kulturnem in dru- žabnem življenju. Sicer pravijo, da ni nikdo nenadomestljiv. Ampak naš Slavoj je trpka izjema. Zakaj nimamo moža, da bi izpolnil docela njegovo mesto. Nimamo ga in ga tudi ne bomo dobili.

Torej njega ni in ga tudi ne bo več. Pač pa bo ostal še pozni rodovom viden pro- dukt njegovega neumornega, vztrajnega, ti- hega in skromnega dela in snovanja. Na na- šem zelenem Pohorju si je ustvaril trajen in najlepši spomenik s »Počitniškim domom kraljice Marije«. Letos ga je dovršil vsaj v glavnem. In ta dom je tak, da ga nima naša država in bi se ponašala z njim tudi marsika- tera zunanja. Namenjen je njegovim ljublj- cem: osiroteli in bolehnji mladini. Samo tajnik je bil pri društvu. A danes lahko rečemo: Brez Slavojja bi ne bilo ponosnega »Počitni- škega doma kraljice Marije« pri Šmartnem na Pohorju.

Drugi viden, trajen njegov spomenik je Učiteljski dom v Mariboru. Zakaj brez nje- govega sodelovanja bi Maribor težko imel že danes svoj Učiteljski dom. Njegovi izvir- ni zemljevidi so k realizaciji našega cilja v

veliki meri pripomogli. Brez njega tudi ne bi imeli Slovenci že tako lepo razvite domače kartografije, katera se je zadnja leta usidrala ravno v Mariboru.

Naj zadostujejo te kratke vrstice za da- nes, tov. urednik. Zakaj tako izrazito učiteljsko in javno delavno osebnost, kakor je bil pokojni Slavoj, bo ocenila prav šele zgo- dovina.

Pokojni Slavoj je bil rojen 31. julija 1887. v Postojni iz znane učiteljske rodbine. Po končani nižji gimnaziji je maturiral leta 1907. na ljubljanskem učiteljski. Dve leti je potem učiteljeval v Postojni, nato pa 10 let na slo- venski pripravnici v Trstu. Po prevratu je prišel kot učitelj v Maribor, kjer si je kmalu ustvaril svoj delokrog pri mladinskih karita- tivno socialnih ustanovah.

Da je ta panoga javne dobrodelnosti v Mariboru izmed vseh krajev naše države naj- bolj razvita in na višku, je v glavnem njegova zaslug.

M. Zor:

Zona me spreletava.

Danes z duhom časa iti se pravi: pogrezati se v močvirje.

Dopoldne sem bil na skavtski skupščini. Koliko lepša se je govorilo tam! Ne samo govorilo — tudi storilo. Delegati iz vse naše banovine so poročali o delu v minulem letu. Res idealna organizacija, ki zbira borce, mla- de, navdušene borce za mir in ljubezen, za

jugoslovenstvo in poštenost. — Sedemsto je skavtov, tako so poročali, majhna peščica za naša ušesa, ki so vajena večjih števil — toda koliko ognja je v njih, koliko borbenosti, ko- liko vztrajnosti! Kaj takega se je morda na- šlo le pri naših narodnih mučnikih, ki jih je tlačila tujeva petla in jih strla, ker niso po- stali izdajalci, ker niso hoteli zatajiti svoje ljubezni do domovine. Najmanj toliko domo- vinske ljubezni ter idealizma in morda še več je nakopičeno tudi v dušah skavtskih borcev. Skoro bi ne verjel tega v današnjih časih. To je svet zase, ki trdno stoji, ki zida skalo, ki napreduje le počasi, korak za korakom, toda vztrajno in gotovo. —

Vendar pa nisem hotel pisati o vsem tem, omenil sem le zato, da razjasnim, kak- šna lepa čuvstva so mi polnila dušo, česa je bilo zvrhanega v mojem srcu in kaj me sili k primerjanju.

Namenil sem se napisati nekaj drugega, nekaj, kar me je svinčeno težo kakor mōra potlačilo in česar se ne iznehim tako kmalu.

Popoldne je bilo deževno. Na izprehod nisem mogli, pa predlaga žena kino. Prosim, naj se nikdo nad tem ne zgraža. Kino je pred nosom, mesec se je nagibal h koncu, žep je prazen, stanujem v predmestju in v takle predmestni kino že pridem za dva dinarja. Dražje zabave si pa itak privoščiti ne mo- rem.

Dobro, gremo! Kaj igrarjo? »Vihar stra- sti.« Sumljiv naslov, pravi žena, morda je bo- ljše, če otroci ostanejo doma. Eh, kaj, si mi- slim, če ni za otroke, jih itak ne bodo pustili notri. — No, pustili so jih. Otroci je bilo pri predstavi več ko odraslih, otrok v letih od

Prizadeto učiteljstvo prosi JUU, naj povzroči v tej zadevi rešitev Državnega sveta na podlagi sledečih faktov:

§ 84. zakona o nar. šolah določa, da imajo vsi državni učitelji narodnih šol po §§ 23. in 29. tega zakona pravico do stanovanja odnošno do stanarine. V § 70. cit. zakona pa je zakonodajalec z ozirom na potrebe strokovne službe predvidel zaposlitev učiteljstva — razen s poučevanjem na šoli, tudi pri oblastvih in ustanovah. Iz besedila tega člena ni razvidno, da v pisarni zaposleni učitelj zgubi pravico do stanarine, in ako bi zakonodajalec imel ta namen, bi gotovo to uzakonil.

Pred izidom zakona o narodnih šolah od 5. 12. 1929 so učitelji — upravni šolski organi — prejeli enake prejemke, kakor njih tovariši na šolah. Noben v pisarni zaposlen učitelj ni mislil, da mu bo zakon od 5. 12. 1929 prinesel prikrajšanje, in nihče doslej ni zakona tolmačil tako, da imajo pravico do stanarine samo oni učitelji, ki vrše svoje službene dolžnosti na šolah.

Zakonodajalec je točno in izrecno določil, kdo nima pravice do naravnega stanovanja, v § 84. cit. zak. To so z neučitelji omogene učiteljice, ki pa prejemajo stanarino. Vse drugo učiteljstvo pa ima pravico do naravnega stanovanja, oziroma stanarine. To potrjuje tudi izjema iz § 175., ki določa stanarino za nadzornike in je to tudi dokaz, da zakon ni nameraval ustvarjati dve kategoriji učiteljstva: eno brez, drugo s stanarino.

Ako pa je bil zakonodajalec mnenja, da v pisarnah zaposleni učitelji nimajo pravice do stanarine, bi bil to tudi v zakonu utemeljen, kajti marsikateri učitelj bi se v takem slučaju vrnil na šolo. Šolska oblast pa so na neprestane tozadevne prošnje odgovarjala, da bo zadevo stanarine uredil pravilnik k zakonu o narodnih šolah. Seveda so prizadevali vedno računati na ugodno rešitev. Podlaga za svoj optimizem pa so imeli v tozadevnih določbah zakona o narodnih šolah in v »Uredbi o upravi in nadzoru nad svima narodnim školama na področju grada Beograda« (Prosv. glasnik br. 8/1930). To uredbo je predpisal g. minister prosvete na podlagi § 181. zak. o narodnih šolah, t. j. tistega paragrafa, ki odreja, da se za uporabljanje šol. zakona predpiše v dveh mesecih pravilnik.

Ker so v čl. 6. omenjene naredbe učiteljem, zaposlenim v prosvetnih pisarnah v Beogradu, priznane vse pravice učiteljev nar. šol v Beogradu in ker stanarino prejemajo v breme proračuna splošnega šolskega odbora, je to preudicijska za vse poznejše odločbe v zadevi sporne stanarine.

Nikjer ne najdemo podlage, da prejema učiteljstvo v prosvetnih pisarnah drugačne prejemke (razen draginskih doklad). Zato prizadeti ne morejo doumeti, na podlagi česa se jim odreja pravica do stanarine, ko se je leta 1930. priznala in ne preklicala tovarišem v Beogradu.

—§ Napredovanja v položajni skupini. V prošnji za višji položaj je navesti v odstavku »Prošnji prilagam v overljenem prepisi: 1. dekret o priznanju n. pr. II./4. grupi in ne 4./II. grupi — — —; 2. izvod iz Uslužb. lista in 3. prevodnico.«

—§ Postavljanja v IX. skupino — orig. dokumenti — potrdila. Pripravniki morajo priložiti prošnji za postavljanje — prevedbo v uradniško skupino originalne listine, ki jih ministrstvo prosvete samo vrne z obvestilom o postavljanju, odnosno morajo posamezniki prositi za vrnitev orig. listin z nekolikovanjo prošnjo po razpisu, ki je bil priobčen z okrožnico kraljevske banske uprave IV. No. 709/4 z dne 17. 3. 1932. — Ob vrnitvi orig. listin zahteva min. prosvete, da se mu pošlje potrdilo stranke o vročitvi listin. To potrdilo, če ni drugače odrejeno, naj se glasi: Potrdilo. Podpisani potrjujem, da sem prejel orig. listine in to: 1.)... 2.)... itd., ki mi jih je vrnilo ministrstvo prosvete z ON br. z dne.....

—§ Vplačevanje vlog v uradniški pokojninski sklad. V uradniškem zakonu je vprašanje, da-li je drž. uslužbenec, ki je na dopustu brez pravice do prejemkov, vseeno dolžan, da vplača tudi za čas odsotnosti vloge v pokojninski sklad v višini 5% od tistih prejemkov, kateri bi mu bili pripadali, ostalo deloma nepojasnjeno. Vendar po 2. toč. § 87. u. z. uslužbenec, ki je odsoten iz službe nad 2 meseca — in to iz zasebnih razlogov — nima pravice do prejemkov za čas nad 2 meseca. Ker je pa po 2. odst. § 156. podlaga za vplačevanje v sklad uradnikova plača in položajna doklada, je jasno, da za dobo odsotnosti iz privatnih razlogov uradnikom za čas preko dveh mesecev ne pripada ne plača ne položajna doklada, zaradi česar tudi za ta čas manjka doklada za plačevanje v pokojninski sklad. Vplačati mora prispevke samo za prva dva meseca.

Mladinska matica

SE MOJ ODGOVOR.

V 7. števil. »Učiteljskega tovariša« se je anonimni pisec članka »Kritike« obregnil v mojo oceno publikacij Mladinske matice št. 16., 17., 18. in 19., ki jo je obelodanila septemberska številka »Ljubljanskega zvonca«. Prav je, da je moja ocena dvignila toliko prahu, tega sem si tudi želel in na to sem mislil, ko sem oceno oddal uredniku »Lj. zvonca«, ki bi je gotovo ne sprejel med gradivo, če bi bila tako zelo »žolčna« kot se mi očitja, in če bi zares »ne imela pravice do življenja!« Bogme, jaz nimam povoda, da bi »razlival žolč« na Mladinsko matico! Sem zdravega želodca, vsekakor boljše kot pisec imenovanega članka in urednik »Kresnice«, ki ne zmogeta prenesti ene same ostre in objektivne kritike, ne da bi se jima razlival žolč! Jaz naj se jezim na Mladinsko matico? Kaj pa še! Saj sem sam že tri leta sotrudnik »Našega roda«, ki je tudi list Mladinske matice. Toda hotel sem samo pokazati na napake, ki jih je prezrlo uredništvo Mladinske matice, z dobrim namenom, da bi se v bodoče ne ponavljale. Kajti namen kritike ni samo hvaliti (meni je kaj malo mar, kaj pišejo o istih knjižicah, ki sem jih ocenil jaz, istočasno tudi drugi gospodje!), tudi ne samo trgati, ampak predvsem tudi učiti! S tega oziroma vem, da je v moji oceni manj žolča kot pa v članku »Kritike« in pa v članku »Moj odgovor«.

Grdo je, če se mi v primerjavi podtikajo literarna dela, ki jih v poglavju svojih ocen nisem navedel, kajti res je samo to, da sem ocenil redne publikacije Mladinske matice, ne pa Lovrenčičevega »Tihega življenja«, ki ga je izdala Mladinska matica v izredni publikaciji!

Če je koga moja ocena hudo užalila, oz. spravila v slabo voljo, ga tem potom zagotavljam, da nisem imel namena storiti tega, da prav nič nisem izlival kake besnosti v »Lj. zvoncu«, ampak ga prosim, naj se z odgovorom na mojo oceno oglasi v reviji, kjer sem jaz objavil svoje mišljenje, in le tam bom z njim rade volje lomil svoje kopje za pravico in objektivno kritiko!

Lojze Zupanc, učitelj
v Štekljencu

S 5. IN 6. SEJE MLADINSKE MATICE.

1. Odbor je sklenil odkupiti Deržajevu slikanico v barvah s tekstom.
2. Na oferto tiskarne se sklene izdati »Miklavževa noč« na boljšem papirju. Tiska naj se knjiga v cicero tisku, čeprav je nekoliko dražji. Tudi ovitek naj bo močnejši.
3. »Miklavževa noč« bo ilustriral slikar Bambi zelo bogato in v štirih barvah.
4. Za reklamo se bo tiskal poseben oglas v štirih barvah z vabilom na subskripcijo na »Miklavževa noč«. Oglas se priloži »Učit. tovarišu«.

Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani

je otvorila v začetku julija

v Mariboru

v Gornji Gosposki ulici št. 44

svojo podružnico

POZOR!

Učiteljstvu
mariborskega
okrožja!

Pozivamo učiteljstvo, da prečita zadevno okrožnico, ki so jo te dni prejele vse šole mariborskega okrožja

5. Sprejme se v principu pogodba litografije za knjigo redne publikacije, ki bi izšla v štiribarvnem tisku.
6. Na pobudo tov. Kržišnika se sklene objaviti v »Učit. tovarišu« seznam onih šol, ki nimajo nobenega ali pa enega samega naročnika.
7. Na Bambičevu ponudbo glede reklamne priloge »Našemu rodu« se skliče poseben sestanek, kjer se bo vsa stvar bolj podrobno pretresala.
8. Na kritike v »Slovincu« in »Zvonu« se sklene odgovoriti.

Knjiga, ki bi jo morala imeti vsaka knjižnica, knjiga, ki pride prav vsakemu učitelju, knjiga, ki je potrebna vsakemu učencu na meščanski šoli, vsakemu študentu na srednji in strokovni šoli: To je knjiga »Nikola Tesla in razvoj elektrotehnike« od dr. L. Čermelja. Obseg: 130 strani velikega formata, 60 slik. Subskripcijski rok je do 31. oktobra. Cene za kartonirane izvede 26 Din, za trdo vezane pa 32 Din.

Naročila sprejema Mladinska matica, Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6.

—mm »Naš rod« izide v nekaj dneh v novi opremi Plečnikovega učenca Bohinca. Rubrike v listu ostanejo približno iste kot lani, vendar bo Cicibanovemu rodu odmerjeno več prostora, tako da bodo zadovoljni tudi učenci nižjih razredov. Vsebinsko je prva številka zelo zanimiva, pestra in živahna tako v beletrističnem kot v ilustrativnem delu.

—mm Te dni se zaključuje naročila na »Naš rod« in publikacije Mladinske matice. Zamudniki naj pohite. Lani so prve številke zmanjkale znalo bi se tudi letos ponoviti. — Zato naj bodo naročila pravočasna.

Za samo 22:50 Din bo nudila Mladinska matica naši mladini letos:

1. cel letnik »Našega roda«;
2. knjižico realne vsebine;
3. »Kresnice«, VI. zvezek;
4. Bogomira Magajne pravljico »Brkonja Čeljustnik« in
5. slikanico v štiribarvnem tisku z besedilom. — Knjiga v štiribarvnem tisku bo za našo mladino pravi dogodek. — Če zaradi te knjige same se izplača biti naročnik Mladinske matice.

ZADNJA ŠTEVILKA »MLADIKE« PIŠE:

Če nam bo kdo ustvaril sodobno slovensko mladinsko slovstvo, potem nam ga bo Mladinska matica. Izdala je že nekaj dobrih mladinskih knjižic in tudi letošnje so take, da jih upam priporočiti staršem. Zlasti »Kres-

nice« so nekaj posebnega. Prinašajo namreč od skoraj vseh živčnih slovenskih pisateljev kratek življenjski sliki ter kratko njegovo črtico iz mladih let ali spomin na otroška leta. Nekatere črtice so res lepe. Bevkova povestica je živahna in topla, samo prekratka je. »Botra z griča« je neprisiljeno vzgojen spis. Mladinska matica zasluži priznanje.

S. V.

—mm Prva naročila na publikacije Mladinske matice kažejo prav dobro. Če pojde tako naprej, se številno naročnikov v primeri z lanskim letom zviša. Naj navedemo nekaj primerov:

	Naročnikov lani letos
St. Ilj pri Velenju	23 34
Šenkov turn	29 35
Bočna	24 9
Virštanj	— 20
Gornja Lendava	6 11
Sv. Križ pri Kostanjevici	21 14
Polenšak	2 32
Razbor pri Sl. g.	— 15
Marenberg	30 15
Sv. Jakob ob Savi	12 20
Doberna	5 32
Letuš	14 23
Rob	5 17
Sv. Peter na Medved. selu	12 25

Pri naročilih

naj poverjeniki ne pozabijo navesti na hrbtni strani položnic, za katere mesece so poslani zneski. To zato, da ne nastanejo kakšne zmešnjave.

Naše šolstvo.

—§ Letošnje razrednice vsebujejo napram prejšnjim nekaj izpopolnitev in navodil. Vendar pogrešam nekaj zelo važnega.

Pri končni tabeli zamud je treba za vsak mesec posebe zaračunati tudi zamude v odstotkih in v tej točki je postopanje na raznih šolah povsem različno, nesmoteno in neenotno in vsled tega tudi mnogokrat netočno. Pri omenjeni tabeli se mi vidi baš ta odstotek najvažnejši in zato bi bilo potrebno, da se v novi nakladi razrednice navede tudi obrazec za ta račun, v dosedanje naj si ga tovariši sami vpišejo, kakor je v sledečem izračunan.

Obrazec sam hočem radi lažjega razumevanja razviti in sicer:

Ako označimo z:

u = število vpisanih učencev — (torej ne samo navzočih);

d = število učnih dni v mesecu, za katerega računamo odstotek;

Vse muzikalije se dobe v knjigarni Učiteljske tiskarne.

Prospekte raznih edicij pošilja na zahtevo brezplačno.

šestega do šestnajstega leta, pardon, to so že mladeniči. In obojega spola.

Sedem udobno v stolček, mislim si, to bo mladinski film, pa se malo pozabavam na otroški način. Toda — — —

Prišlo se je v jetnišnici. Poklicnega zločinca so izpustili vsled »lepega ponašanja« tri mesece prej. Odide domov v predmestje k svoji »ženi«, lepi in mladi, ki pa si je tačas dobila drugega »moža«. Vse to lepo rafinirano prinese, da mlado srce zasluži le napol, a vendar dovolj jasno slabo prikrito resnico. In potem se je začelo! Strastne ljubzenske scene, hinavsko varanje ljubimca, sestanki zakrknjenih zločincev, vzgajanje mladine v idiote s sirotišnici, izročeni vodstvu sadistične ženske, lažnivi pogovori zločincev z detektivni, vlom v banko, »heroične« zvijače vlomilca — glavnega junaka, histerično vpitje pretepanih žensk, navodila za pridobitev dobrega alibija, umor iz ljubosumnosti, izdajstva v najpodlejših oblikah, cinično urejanje »družinskih zadev« in kot krona vsemu še bolj cinični zaključni razgovor med detektivom in aretiranim zločincem. In poleg vsega še zvočni film.

To vam je bil užitek, to vam je bila slast za mladino! Da bi jih le videli, kako so trepetali, kako so stiskali pesti, da bi jih le slišali, kako so cepetali, škripali z zobmi, kako so divje vzklicali ob pogledu na revolverje in krvave nože, ob pogledu na surove obraze filmskih »junakov«. V ozadju nekje je jok dojenčec, kateremu je mlada mati zaman pripravljala, poleg mene sta si deček in deklica zatiskala oči in ušesa ob strašnih, še odrasle živce pretresujočih scenah in še hujših kri-

kih. Pred menoj sta sedela, ali bolje rečeno cepetala in skakala dva prvošolarčka. Strastno sta z gestami nakazovala sunek z nožem pri sceni, ko zločinec potegne ob svoji žrtvi, ki pričakuje smrti, nož in prične — rezati in jesti jabolko, katero vzame z mize.

»Daj ga, suni, — daj ga, suni —!«
Iz ust mladih fantičev se je to pretresljivo slišalo.

Ozrem se na desno — kino je bil natlačeno poln — tam sedi mlad fant v črni srcaji, izgledajoč kakor ključavničarski vajenec. — Škriplje z zobmi in stisnjenih ustnic, pravi sosedu: »Proketo bi ga jaz!«

Se sedaj mi zveni otroški krah po ušesih, ki je napolnil dvorano ob surovo-neumni ljubzenski sceni varanega ljubimca. Tako čudno razumevajoče je zvenel ta smeh, bil je poln sopare, napetosti in pubertetnih grehov.

Čuvstva so se mi pričela mečati. Sram se je izpremenil v zgražanje, vmes so mi pretresale živce skrajno napete scene, mislil sem na reveže predmestne otroke, popadal me je strah pred koncem drame, grabila me je vedno bolj psihoza mase, ki je držala otroke in odrasle kljub šundru, kljub nezposodnemu smrdu natlačene lokalne, kljub v zrak vbrizgani kolinski vodi, kljub vsemu in skrajni napetosti. Vsem je srce utripalo enako, vsem je zastajal diha, vsem so hitele misli naprej v razvoj drame.

In ko je bil konec predstave, se ni nikomur odvalil kamen od srca, kakor se običajno pričakuje. Vsi so se razšli nekam tihi, zamišljeni. V duhu sem skušal prodreti v dušo štirinajst- petnajstletnih fantov in deklet. V duhu sem se skušal vživeti v njih položaj.

Predmestje, — kakor v filmu, delavski sloji, revščina in brezposelnost. V vsaki drugi hiši gostilna, beznica, alkohol! Zaplotna ljubezen, nezakonski otroci, neodgovorne in nemoralne mlade matere z zapeljivci iz »boljših hiš« — ali ni bil v filmu podoben kos življenja? — Gledali smo to, kar čitamo vsak dan v dnevnikih, kar vidimo okoli sebe, kar opazimo na obrazih mimoidočih. Toda gledali smo v filmu vse to zavito v prikupljivo in mamljivo vabeči romantični obliki, gledali smo vse to razločno in jasno, pomnoženo in spopolnjeno. In nismo gledali to samo mi odrasli, katerim se je stvar gabila — v kinu je bilo več ko polovico otrok v tisti starosti, ko se vzbujajo v telesu razni sokovi, ko pubertetnost zmede vso duševnost in jo vrže iz ravnotežja. Med gledalci je bila več ko polovica otrok, katerih duša je s slastjo sprejemala vase »sladke« resničnosti umazanega življenja.

Predmestni otroci so to. Otroci delavcev, ki se mučijo kakor živina ves dan po tovarnah za vsakdanji kruh. Otroci so to, ki so najmanj nadzorovani, ki so vsled revščine in zaposlenosti staršev najbolj prepuščeni samim sebi. Taki otroci že v svoji vsakdanji okolici z bistrimi očmi opazijo stvari, ki se navadno pred otroki skrivajo. In takim otrokom se kot duševna hrana predvaja najgrši šund, kar si ga morete misliti.

Oblasti, učiteljstvo, starši, zganite se! — Premislite, kam vse to vodi! Slabe čase delajo slabi ljudje. Ali hočete, da slabih časov ne bo nikdar konec? Ali hočete, da bodo naši otroci slabši od vas, da bodo bodoči časi še slabši od današnjih!

Ali se res ne more ukreniti ničesar proti takemu pridobivanju denarja s pohujšavanjem mladine? Ali so res dobra vsa sredstva, le da se pridobi denar? Ali res tudi tukaj »namen posvečuje sredstva«? Kaj se ne pravi to zadaj podirati vse, kar si spredaj sezidaj?

Včasih sem videl tudi pred mestnim kinom policaja, ki je odganjal male otroke in jih ni pustil k predstavi. Taki otroci ne bi videli nič in brez nevarnosti gledajo najgrši šund. Pripuščali pa so k »mladini neprimerni« predstavi štirinajstletne, da se naučijo strupa v vseh oblikah, da si spopolnijo do popolnosti svoje nastajajoče znanje. Kateri »moralni« cenzorji so to tako ukrenili, ne vem, morda je te vrste cenzura tudi le uspešno »pridobivanje zemeljskih dobrin«, kakor je predvajanje filmskega šunda.

Ah, kaj! Morda pa le ni tako hudo. Kaj vse jaz vidim! Dragi čitatelj, saj me imaš gotovo tudi ti za norca. Tak starokopiten človek! — Iz katerega veka pa si prišel v današnjo dobo napredka in vsestranske svobode? Saj nismo več sužnji, pojdi vendar z duhom časa, saj si še mlad in razumen!

Tako mlad in tako starokopiten! — — — Ali čutite, kaj sem hotel prikazati? Greh, ki ga delamo, če podpiramo nemoralno in greh, ki ga delamo, če ne podpiramo vzgojne organizacije, ki je bila uvodoma omenjena! Sedemsto mladih ljudi se vzgaja v skavtski organizaciji naše banovine. Kako majhno je to število, in preko sedemsto tudi mladih ljudi se »vzgaja« v kinu v enem samem večeru. Kako grozno veliko je to število!

Zona me spreletava!